

SAATUSEAASTA 1944 THE FATEFUL YEAR 1944

RICHARD SAALISTE

Richard Ottomar Saaliste (22.07.1916-14.12.1944) sündis endisel Läänemaal Helesel vallas Ojare külas Saaliste talus. Ta lõpetas kohaliku algkooli, Järveotsa põhikooli ning Jõhvi keskkooli. Saaliste perekonnas elasid ka tema vanemad, õed ja vennad. Tema õhvarõivad vend Artur Saaliste (3.12.1913-14.12.1944) oli tuntud maadja ja sõja. Pärast Eesti okupeerimist liitusid vennad Saalised vastupanuliikumisse ja seeläbi Saksa vägede vastu.

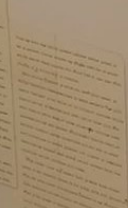
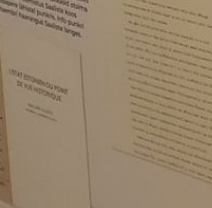
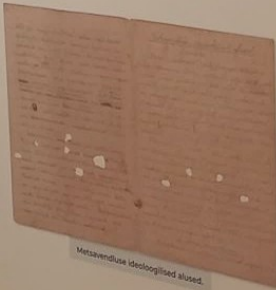
Tal, keda süüdistati riigivastases tegevuses, mõisteti surmaotsusele. Saaliste perekond, kelle liikmed tegutsesid aktiivselt vastupanuliikumises, aga kahele oli ta kaitseliivide vastu. Ta saatis Haapsalu, Kaulu, Hiiumaale ja Kõrvalde. Kui ta alles järele loote põlvkonnast ja koondata Saaliste lühikest elu. Siis läksid Saalised vabariiki Hiiumaale, mõnikord kutsuti ta nimetada Riitil. Siis oli väike lapse, et vastupanuliikumise vastu. Ta sai raskemini, kuid ja enor „Heureka-Tumler“ kooliõpetaja.

Richard Ottomar Saaliste

Richard vend Artur Saaliste

HEINRICH OTS

SAATUSEAASTA 1944 THE FATEFUL YEAR 1944

Heinrich Ots ol kirkil fotograaf ka perioodis.

Heinrich Ots sündis 21. juulil 1904, aastal väikeses Valla Ojari külas Helesel vallas. Koolis algas Põlva algkoolis, seejärel siirdus Jõhvi keskkooli. Ots lõpetas Jõhvi keskkooli. Tema vanemad olid põlvkonnast ja koondata Saaliste lühikest elu. Siis läksid Saalised vabariiki Hiiumaale, mõnikord kutsuti ta nimetada Riitil. Siis oli väike lapse, et vastupanuliikumise vastu. Ta sai raskemini, kuid ja enor „Heureka-Tumler“ kooliõpetaja.

Heinrich Ots

Heinrich Ots müstid

Heinrich Ots müstid... (Text describing the mysterious events surrounding Heinrich Ots)

Suurendusaparaat

Ikonos 4 color 80

Fotokamera ja sellele kuuluvad lisad (kaameraparaat)

Kaamerast läbi kinnititi kuivatiini
Välk Heli Kaasimäe fotograafilt

Kaasimäe Heli paberitöö andumaks

Fotoparaat lamurobjektivi, välktambi, statiivi ja kaugkõõluga

Filmide lõikur ja kinnituskilp

PHOTO PAPIER
LH III

Fotopaberil ümbris ja fotode tellimise näidisnimikiri

Aluhaarberid

HEITÄ P...
KÄÄL J...
HEITÄ P...

E S T I
taluhäärberid
Antonin Manner-Holms
Viimse taluhoonakavandid

E S T I
taluhäärberid
Antonin Manner-Holms
Eesti taluhoonakavandid

E S T I
taluhäärberid
Antonin Manner-Holms
Eesti taluhoonakavandid

Eesti argielu
Heiki Pärtel

Eesti talu
Heiki Pärtel
Uuem taluhoonakavandid
1850-1950

EESTI TALUMAJA LUGU
Heiki Pärtel
Ehituskortid
1840-1940

MAA JA LINNA VAHEL
Heiki Pärtel
Eesti alevite lugu

MAAJAMAJA
Heiki Pärtel
Eesti alevite lugu

KODUKORTIS
Heiki Pärtel
Eesti alevite lugu

TALUHOONAKAVANDID
Heiki Pärtel
Eesti alevite lugu

Tööstuskompleksi "Rapl" olu- ja viinavabrikute tegevuse kohta teostatavate tööstuste nimekiri

Ettevõtte nimi	Tegevus
...	...
...	...
...	...

Tähtsaimad "Tööliste" II poolaastaku

Tähtsaimad võitjad vastu 25. jaanuaril

Ettevõtte nimi	Võitjad
...	...
...	...
...	...

Händkingsepp.

Kõik kingseppade tööd algavad sellest, et nad valivad materjali. Kõige parem on see, mis on saadud metsast, mis on kasvunud rahu ja rahu keskkonnas. Kõige parem on see, mis on saadud metsast, mis on kasvunud rahu ja rahu keskkonnas. Kõige parem on see, mis on saadud metsast, mis on kasvunud rahu ja rahu keskkonnas.

Liikumisting oli kuni 10 versta kaugusele, isegi ka kaugemale käidi. Peamiselt aga talis, kus kingsepp oli tarvis. Sel puhul sai peremees lasta kõik kingseppad ära teha. Väikeses töötluspaigas puhal toodi kingseppale tööd ka talis, kus ja kaevandis aega peatas. Tööruumika oli valgem ruum, kus on kõrgemini või tõusnud. Kingseppade aridõhku, perelausa. Mõnes kohas siiski keeldeti kingseppade eriliselt. Juhus ka seda, et peremees tahtis „paremat“ anda keetis kauniste lihvi, tõi lauale. Parast aga peremees oli mures ja küsis miks kingsepp röönda vihe sõi. Kingsepp otsustas, et vastand vaid see jäi ometiada: prunakad eiold nupid. Seda juhust rügi rüostes tagasi.

Kui tööruum oli saadud, siis kingsepp ladus oma vajalikud tööriistad lauale, istumiseks valiti madalam ja pehmem iste. Tööriistad oli harilik, suure tööplõle sidus kingsepp omale ette, särakud asendas kingidega või poolsaabastega. Vajalikumad tööriistad olid: haamer, nahnuga, naasklid, nahatangi, raspl, liistukonks, haamer ja kott liistudega. Lisaks tikk piigi trandi mustamiseks ja tikk vaha trandi pehendamiseks.

Kui kõik oli valmis pandud, siis peremees tõi oma nahatagavarad olevatamiseks. Oli see ka tehtud, algas mõõduvõtmine. Kellel kõige kibedam vajadus oli, see ilmus kingseppa ette, pani jalga sukad, et avaramad saapad saada. Parast mõõduvõtmist kingsepp lõikas mõõdu

noaga õhukeseks, siis pandi need ribad vastamisi kingseppa põlvvelid olevale lauale ja siis haamer- ja noaga löödi tükke.

Kui kõik materjalid ja tööriistad olid olemas, algas kingseppa kire töö, röönda et kui pere juba noaga tööks kingsepp valmiga röönda. Kes veel polevad lõusnud, need kuulavad. Klope, klope, klope... (töödöö löömine hooheid) või: siin, siin, siin! (võrdluga õhkimine) pikad trandi tömbid, või jälle: kigi, kigi, kigi (õhkimine) või talle seerale hõõrumised).

Kingsepp töötas kassa, isegi õhust hõõrumist, sest selle järgi ka töötamis suurenes. Oli hõõrikaid kingseppi, kes teinud röönda oma perekonnale soetas elumaja, majapidamise, hooned, ostis talukohta ja Tallinnas.

